

PROGRAM GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY MSTÓW

otwarta gmina

Wstęp.

Koncepcja Gospodarki Niskoemisyjnej wynika z polityki klimatycznej Unii Europejskiej i międzynarodowych zobowiązań Polski do redukcji emisji gazów cieplarnianych określonych przez ratyfikowany Protokół z Kioto, ustalony na forum Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych ds. Zmian Klimatu.

Gospodarka niskoemisyjna oznacza gospodarkę charakteryzującą się oddzieleniem wzrostu emisji gazów cieplarnianych od wzrostu gospodarczego, głównie poprzez ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych. Gospodarka niskoemisyjna opiera się przede wszystkim na poprawie efektywności energetycznej, wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i zastosowaniu technologii ograniczających emisję.

W sierpniu 2011 roku Rada Ministrów przyjęła założenia dla narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Zakłada on rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju oraz cele szczegółowe, które powinny zostać uwzględnione w planach gminnych, oczywiście w odniesieniu do uwarunkowań lokalnych:

- ✓ rozwój niskoemisyjnych źródeł energii,
- ✓ poprawa efektywności energetycznej,
- ✓ poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami,
- ✓ rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,
- ✓ zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami,
- ✓ promocja nowych wzorców konsumpcji.

Część 1. Informacje o programie

Opracowanie i wdrożenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej

Uchwałą nr XXXIX/303/2013 RADY GMINY MSTÓW Z DNIA 18 PAŹDZIERNIKA 2013 w sprawie wyrażenia woli przystąpienia do opracowania i wdrożenia planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Mstów, Rada Gminna w Mstowie powierzyła realizację tego zadania Wójtowi Gminy Mstów.

Zgodnie z zawartą umową wykonanie programu powierzono firmie Best Consulting Plus Sp.z o. o. z Sosnowca.

Niezależna firma doradcza, której działalność skupia się na zagadnieniach z dziedziny ochrony środowiska i energetyki, szczególności efektywności energetycznej. Firma świadczy usługi dla jednostek samorządowych, przedsiębiorców oraz osób indywidualnych. Efektem końcowym naszych działań jest wdrożenie realizacji mających na celu oszczędzanie energii i obniżanie kosztów ponoszonych w związku z użytkowaniem nośników energii.

Dlaczego Gmina realizuje Plan Gospodarki Niskoemisyjnej?

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspomaga samorządy w przygotowaniu gminnych planów gospodarki niskoemisyjnej.

Gminy powinny przygotowywać plany gospodarki niskoemisyjnej, ponieważ posiadanie planu będzie jednym z warunków uzyskania dofinansowania w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w latach 2014–2020 na działania związane z gospodarką niskoemisyjną. EFRR obejmuje wojewódzkie programy operacyjne i programy finansowane przez fundusze ochrony środowiska.

PROJEKT REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2014-2020 - Uchwała nr 655/327/IV/2014 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 10 kwietnia 2014r.

OŚ PRIORYTETOWA IV EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) – podstawowe informacje.

PGN to informacja dotycząca jasnej i spójnej polityki w zakresie gospodarki niskoemisyjnej i efektywnego zarządzania energią.

PGN = finansowanie działań z Nowej Perspektywy Finansowej 2014-2020.

PGN obowiązkowo dotyczy okresu do 2020 roku, może obejmować dłuższy okres.

Cechy charakterystyczne PGN:

- ✓ nie może być traktowany jako dokument skończony,
- ✓ zmienia się w czasie,
- ✓ wymaga analizowania prowadzonych działań,
- ✓ wymaga analizowania rozwoju gminy,
- ✓ musi być monitorowany,
- ✓ musi być aktualizowany.

Rola i szanse gminy wynikające z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej?

- ✓ Możliwość przyjęcia realnych do wykonania celów w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, udziału OZE i ograniczenia zużycia energii w gminach (włączenie się Gminy w cele klimatyczne Polski i UE).
- ✓ Zebranie w jednym dokumencie możliwych do realizacji pod względem ekonomicznym oraz społecznym przedsięwzięć z zakresu środowiska i energetyki poprzez uwzględnienie ich w Wieloletnich Planach Finansowych (optymalizacja wykorzystania środków z perspektywy UE na lata 2014–2020).
- ✓ PGN jako Program wyznaczający kierunki i ujednolicający politykę Gminy w zakresie środowiska i gospodarki energetycznej.
- ✓ Zbudowanie modelu finansowania przedsięwzięć w oparciu o PGN.

Cel Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

Plan gospodarki niskoemisyjnej ma m.in. przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.:

- ✓ redukcji emisji gazów cieplarnianych;
- ✓ zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- ✓ redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej, a także do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu, w tym: pyłów, dwutlenku siarki oraz tlenków azotu.

Uczestnicy Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

ODBIORCY KOŃCOWI ENERGII:

- SEKTOR UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ: infrastruktura budowlana, systemy oświetlenia ulicznego;
- SEKTOR MIESZKANIOWY: infrastruktura budowlana wielorodzinna i jednorodzinna;
- FIRMY HANDLOWE, USŁUGOWE, PRZEDSIĘBIORSTWA PRODUKCYJNE: obiekty budowlane, procesy;
- PRZEMYSŁ (Z WYJĄTKIEM ZAKŁADÓW OBJĘTYCH SYSTEMEM HANDLU UPRAWNIENIAMI DO EMISJI UE - ETS);
- TRANSPORT: transport samochodowy, komunikacja autobusowa, ewentualnie kolej.

PRODUCENCI, DYSTRYBUTORZY, SPRZEDAWCY ENERGII: informacje pozyskane od przedsiębiorstw energetycznych mają kluczowe znaczenie dla prawidłowego przeprowadzenia inwentaryzacji emisji.

GOSPODAROWANIE ODPADAMI I ŚCIEKAMI: określenie potencjału wykorzystania gazu wysypiskowego i biogazu z oczyszczalni.

Perspektywa finansowania inwestycji ze środków unijnych

RPO Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

OŚ PRIORYTETOWA IV EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA.

Priorytet inwestycyjny 4.1 wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych - budowa i przebudowa infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Beneficjenci: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego; jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych; podmioty wykonujące działalność leczniczą, szkoły wyższe; organizacje pozarządowe; spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe; TBS, podmioty działające w ramach partnerstwa publiczno- prywatnego.

OŚ PRIORYTETOWA IV EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA.

Priorytet inwestycyjny 4.2 promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach - budowa i przebudowa infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w przedsiębiorstwach oraz poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach.

Beneficjenci: przedsiębiorstwa; instrument inżynierii finansowej, powołany na podstawie art. 37 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 roku.

OŚ PRIORYTETOWA IV EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA.

Priorytet inwestycyjny 4.3 wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym - działania polegające na termomodernizacji w budynkach użyteczności publicznej i budynkach mieszkalnych wraz z budową i przebudową infrastruktury służącej do produkcji i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w modernizowanych energetycznie budynkach i/lub likwidacji „niskiej emisji” poprzez wymianę/modernizację indywidualnych źródeł ciepła.

Beneficjenci: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego; jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych; podmioty wykonujące działalność leczniczą, szkoły wyższe; organizacje poza rządowe; spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe; TBS, podmioty działające w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

OŚ PRIORYTETOWA IV EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA.

Priorytet inwestycyjny 4.5 promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu - działania polegające na budowie, przebudowie liniowej punktowej infrastruktury transportu zbiorowego (np. zintegrowanych centrów przesiadkowych – w tym dworców autobusowych i kolejowych, parkingów,

dróg rowerowych), zakupie taboru autobusowego i tramwajowego, wdrażaniu inteligentnych systemów transportowych ITS - w tym SDIP, wymianie oświetlenia na instalacje o wyższej efektywności energetycznej.

Beneficjenci: jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, których statutowym zadaniem jest wykonywanie ustawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie transportu publicznego; podmioty działające na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, realizujące zadania z zakresu transportu publicznego, wybrane zgodnie z prawem zamówień publicznych.

OŚ PRIORYTETOWA IV EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA.

Priorytet inwestycyjny 4.7 promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe - działania polegające na produkcji energii poprzez wykorzystanie źródeł kogeneracyjnych, za wyjątkiem instalacji wykorzystujących jako paliwo węgiel kamienny lub brunatny.

Beneficjenci: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego; jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych; podmioty wykonujące działalność leczniczą, szkoły wyższe; organizacje pozarządowe; spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe; TBS; **przedsiębiorcy**; podmioty działające w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

OŚ PRIORYTETOWA V OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW.

Priorytet inwestycyjny 6.1 Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami - budowa/rozwój/modernizacja zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, budowa instalacji do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych oraz unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.

Beneficjenci: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych; podmioty działające w ramach partnerstwa publiczno- prywatnego, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe; TBS.

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY WSZYSTKICHU CZESTNIKÓW PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ.

ZAKRES:

- współpraca w zakresie zbieranie danych - ankietyzacja,
- współpraca w zakresie propozycji projektów/przedsięwzięć związanych z wdrażaniem gospodarki niskoemisyjnej.

DODATKOWA PROPOZYCJA DLA PRZEDSIĘBIORCÓW GMINY MSTÓW Z SEKTORA MŚP.

Możliwość uzyskania darmowej usługi doradczej w zakresie oceny wybranych aspektów gospodarki energetycznej w firmie – raport doradczy (Plan Poprawy Stanu Gospodarki Energetycznej Przedsiębiorstwa) + uczestnictwo w szkoleniu stacjonarnym.

Część 2. szczegóły opracowania PGN

Wymagania do Planu Gospodarki Niskoemisyjnej

Zakres obowiązkowy (obligatoryjny):

- ✓ opracowanie PGN, stworzenie bazy danych (w ramach projektu będzie stworzony schemat bazy – w formacie excel), szkolenia dla pracowników Gminy z udziałem interesariuszy projektu, promocja PGN,
- ✓ wpisanie przedsięwzięć do WPF,
- ✓ wyznaczenie gminnych priorytetów,
- ✓ określenie roku bazowego,
- ✓ wykonanie bilansu energetycznego Gminy w podziale na grupy odbiorców (lub wykorzystanie Założeń do planu jeśli tam był zawarty pełny bilans energetyczny),
- ✓ plan monitorowania i kontroli realizacji planu,
- ✓ przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (jeśli wymagana).

Zalecana przez NFOŚiGW struktura Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

Streszczenie.

Ogólna strategia.

- ✓ Cele strategiczne i szczegółowe
- ✓ Stan obecny
- ✓ Identyfikacja obszarów problemowych
- ✓ Aspekty organizacyjne i finansowe (struktury organizacyjne, zasoby ludzkie, zaangażowanie strony, budżet, źródła finansowania i inwestycji, środki finansowe i monitoring i ocenę)

Wyniki bazowej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla.

Działania/zadania i środki zaplanowane na cały okres objęty planem.

- ✓ Długo terminowa strategia, cele i zobowiązania
- ✓ Krótco/średnioterminowe działania/zadania

(proponowane działania - opis, podmioty odpowiedzialne za realizację, harmonogram, koszty, wskaźniki).

Wskaźniki monitorowania:

- ✓ poziom redukcji emisji CO₂ w stosunku do lat poprzednich,
- ✓ poziom redukcji zużycia energii finalnej w stosunku do przyjętego roku bazowego,
- ✓ udział zużytej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

PGN dla Gminy Mstów – rok bazowy, zakres czasowy Planu

Dokładna inwentaryzacja w zakresie zużycia energii końcowej, emisji gazów cieplarnianych na rok 2013.

Proponuje się, aby inwentaryzacja objęła dane za okres 2012 – 2013.

Budowa bazy danych o zużyciu nośników energii oraz emisji na terenie Gminy Mstów w oparciu o inwentaryzację.

Propozycje działań z zakresu poprawy efektywności energetycznej, stosowania technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii, inne działania prowadzące do obniżenia emisji gazów cieplarnianych i pozostałych zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego – plan działań na lata 2014–2020.

Zbieranie danych na temat zużycia nośników energii.

ANKIETYZACJA WŚRÓD ODBIORCÓW KOŃCOWYCH ENERGII:

- SEKTOR UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ;
- PRZEDSIĘBIORCY;
- SEKTOR MIESZKANIOWY:
  - ✓ ankiety dostarczone bezpośrednio do mieszkańców;
  - ✓ ankieta dostępna drogą elektroniczną: [Ankieta na potrzeby Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Mstów](#)
  - ✓ Strona Urzędu Gminy: <http://www.mstow.pl/dla-interesanta/2014-pgn.html>

ANKIETY będzie można odesłać w formie elektronicznej na e-mail: pgn@mstow.pl lub złożyć osobiście w Urzędzie lub odesłać drogą pocztową na adres Urzędu.

Zbieranie danych.

Dane dla budynków mieszkalnych jednorodzinnych / wielorodzinnych, firm usługowych, zakładów produkcyjnych itd. zbierane są dla każdego obiektu w zasobie (spis w formie ankiety indywidualnej). Najbardziej istotne dane to:

- ✓ wiek i powierzchnia użytkowa obiektu z podziałem na część mieszkalną i ewentualne lokale usługowe np.: sklep, zakład fryzjerski, itp.;
- ✓ liczba użytkowników/mieszkańców i liczba mieszkań;
- ✓ zastosowane w budynku źródło ciepła do ogrzewania, do ciepłej wody użytkowej, np.: kotłownia gazowa o mocy 30kW, ciepło sieciowe (węzeł), moc zamówiona 50kW (0,05MW), terma elektryczna;
- ✓ zużycie nośników energii do celów ogrzewania pomieszczeń, ciepłej wody użytkowej, np.: gaz ziemny w m³/rok, ciepło sieciowe w GJ/rok, węgiel w tonach/rok;
- ✓ zużycie energii elektrycznej w kWh/rok;
- ✓ obecny stan budynku w zakresie termomodernizacji, stosowania odnawialnych źródeł energii;
- ✓ planowane przedsięwzięcia termomodernizacyjne: modernizacja źródła ciepła, docieplenie przegród zewnętrznych, wymiana okien, zastosowanie odnawialnych źródeł energii.

Założenia do bazy danych emisji.

1. W wyniku przeprowadzenia inwentaryzacji powstanie dla poszczególnych Sektorów baza danych o zużyciu nośników energii i emisji związanej z ich użytkowaniem – dla roku rok bazowego.
2. Szczegółowość informacji dla danego Sektora będzie różna.
Przewiduje się, że najbardziej szczegółowe dane zostaną uzyskane dla obiektów gminnych.
3. Stworzone zostaną scenariusze zużycia nośników energii i emisji do roku 2020 tzw. scenariusz odniesienia oraz scenariusz związany z pełną realizacją PGN.
4. Stworzona zostanie baza przedsięwzięć wraz z informacją o efektach energetycznych i ekologicznych związanych z ich wdrożeniem dla kolejnych lat realizacji PGN.
5. Przedsięwzięcia zrealizowane będą wpływały na obniżenie zużycia energii i emisji w stosunku do scenariusza odniesienia. Częściowa realizacja zadań PGN w danym roku określi stan rzeczywisty dla zużycia nośników energii i emisji, który przebiegać będzie pomiędzy scenariuszem odniesienia a scenariuszem pełnej realizacji PGN.